

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและปัญหาการวิจัย

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแห่งการสื่อสารที่เป็นสากลมากที่สุดภาษาหนึ่ง เพราะเหตุที่มีประชากรโลกนิยมใช้ในการสื่อสารกันอย่างแพร่หลาย ไม่เว้นแม้แต่ประเทศที่มีพื้นที่ใหญ่โตและมีประชากรจำนวนมากก็ย่อมต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันนี้ถือว่าเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ประชากรในโลกสามารถเดินทางไปต่างประเทศได้ทุกมุมโลก หากต่างคนต่างใช้ภาษาพูดของตนเอง คงสื่อสารกันไม่เข้าใจ(ปาริชาติ เตชะ,2553) ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นของทั้งสองฝ่ายคือทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้ โลกของอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความรวดเร็วและมีเครือข่ายไปทั่วโลกยิ่งทวีความสำคัญและจำเป็นขึ้นเรื่อย ๆ เราสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกจากสื่อต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งรายงานให้เราทราบด้วยภาษาอังกฤษ ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงจำเป็นอย่างยิ่ง และมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเรียนภาษา ก็คือ การสื่อสารทั้ง 4 ทักษะ อันได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ทักษะทั้งหมดล้วนเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ในเรื่องการสนทนาภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ย่อมหนีไม่พ้นเรื่องทักษะการฟังและการพูด ด้วยเหตุที่เราฟังไม่ออก ฟังไม่เข้าใจแล้วเราจะพูดได้ตอบได้อย่างไร(สำอาง เรืองไทย,2549) ในขณะเดียวกัน ทักษะการพูดของเราไม่ดี เช่นออกเสียงไม่ถูก สำเนียงไม่ดี ก็ย่อมทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นทักษะการฟังและการพูดจึงเกี่ยวข้องกัน หรือเราอาจจะเรียกว่า การเรียนภาษาใดๆ ก็คือการเลียนแบบเจ้าของภาษานั้น ๆ ให้ได้ใกล้เคียงมากที่สุด ส่วนการเลียนแบบสำเนียงเป็นการยาก หากแต่เราฝึกฝนก็สามารถทำได้

ประเทศไทยได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเรียนเริ่มต้นเหมือนกับภาษาไทย เด็กไทยมีโอกาสดูเรียนตั้งแต่อนุบาล เป็นการสร้างความคุ้นเคยด้านภาษาตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะนักการศึกษาไทยเห็นความจำเป็นและความสำคัญของภาษาอังกฤษที่ถูกใช้อย่างแพร่หลาย เรียกได้ว่า โลกใบนี้แคบลงเพราะประชากรในโลกมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่ใช้เชื่อมโยง สื่อ ประสาน ติดต่อสื่อสาร เพราะประเทศไทยไม่สามารถจะอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่คบค้าสมาคมกับประเทศใดๆ ได้ แม้เราไม่ไปต่างประเทศ ต่างประเทศก็ย่อมมาหาเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การไปมาหาสู่กันย่อมก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม การโรงแรม การศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น

ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมีข้อกำหนดที่จะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN ECONOMY COMMUNITY) ภายในปี 2558 ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ

สังคม การเมืองการปกครอง การทหาร โดยมีการซื้อขายติดต่อ การคมนาคม การขนส่ง การโยกย้าย แรงงาน การลงทุน การค้าเสรี เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้าน ด้านสำคัญด้านหนึ่ง คือ เรื่องการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ซึ่งกลุ่มประเทศอาเซียนกำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะฉะนั้น ประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบริษัทที่ทำธุรกิจการค้าหรือการลงทุนระหว่างประเทศ ย่อมต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีวิสัยทัศน์ในการเป็นผู้นำในการจัดการศึกษา วิชาชีพสู่ความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปกรรม การบริการ และบริหารธุรกิจ สู่สังคมการประกอบการเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวในเอเชีย และมีพันธกิจข้อหนึ่งว่า จะจัดการศึกษามุ่งเน้นวิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปกรรม การบริการ และบริหารธุรกิจที่มีคุณภาพและมีความพร้อมเข้าสู่สังคมการประกอบการที่มีคุณธรรม คณะบริหารธุรกิจ เป็นคณะหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยก่อตั้งสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจขึ้นมาทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ มุ่งเน้นด้านธุรกิจเป็นหลัก โดยตระหนักว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปจะต้องที่มีความรู้ความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านบริหารธุรกิจ และด้านภาษาอังกฤษ เพื่อเข้าสู่สถานประกอบการ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ เป็นสาขาที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเน้นด้านธุรกิจเป็นหลัก เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมที่จะเข้าสู่สถานประกอบการ วิชาสนทนาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาพื้นฐานวิชาหนึ่งที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจจะต้องเรียนเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะเรียนรู้ในรายวิชาเอกของสาขาซึ่งมีความยากต่อไป เมื่อพิจารณาคำอธิบายรายวิชา จะเห็นได้ว่าเป็นการฝึกการฟังและการพูดเป็นหลัก ตามสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อรวมการฟังและการพูดเข้าด้วยกันจึงเป็นการสนทนา ในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ยังไม่เน้นด้านธุรกิจ แต่เป็นการปูพื้นฐานให้นักศึกษาได้สนทนาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรคณะบริหารธุรกิจ (2553) ได้เขียนคำอธิบายรายวิชาไว้ว่า ศึกษาศัพท์ รูปแบบภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสนทนา ฝึกทักษะการฟังและการพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ การสนทนาทางโทรศัพท์ การซื้อเชิญและการนัดหมาย การบอกที่ตั้งและทิศทาง การสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม การบรรยายเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและแผนการอนาคต ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบทบาทสมมติ จึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับรายวิชานี้เป็นอย่างมาก เป็นการสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นมา แล้วให้นักศึกษาแสดงไปตามบทบาท คือสมมติให้นักศึกษาเป็นผู้แสดงบทบาทนั้น ๆ เมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง นักศึกษาจะพูดโต้ตอบคู่สนทนาอย่างไร มีปฏิภาณไหวพริบ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การอยู่ในสังคม ความจริงใจต่อคู่สนทนา จึงสรุปว่า การสนทนาภาษาอังกฤษเป็นการฟังและพูดโต้ตอบอย่างปัจจุบันทันด่วน นักศึกษาไม่มีเวลาหรือโอกาสได้คิดก่อนพูดมากนัก ซึ่งไม่เหมือนกับการอ่านการเขียน

นักศึกษาจะต้องฝึกทำหน้าที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ดี ประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้อย่างชัดเจน คือนำไปใช้สนทนากับชาวต่างชาติเมื่อคราวจำเป็น ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้ ก็เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาในรายวิชาของสาขาระดับสูง ๆ ขึ้นไป

จากประสบการณ์การสอนในรายวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษที่ผ่านมา ผู้วิจัยเห็นได้อย่างชัดเจนว่านักศึกษาไม่กล้าที่จะพูดภาษาอังกฤษ เมื่อสอบถามนักศึกษา มักได้รับคำตอบว่าไม่รู้คำศัพท์ กลัวผิดไวยากรณ์ อายเพื่อน กลัวเพื่อนหัวเราะเยาะ รู้สึกเกร็งเมื่อพูดกับผู้สอนไม่กล้าแสดงออกทางท่าทางให้สอดคล้องกับประโยคที่พูด ดังที่ ฤทัยพัฒน์ พุดลา (2553) ได้สรุปอุปสรรคของการพูดหรือการสนทนาภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย ได้ 3 ประการสำคัญ ประการแรกคือ นักศึกษาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงทำให้นักศึกษาไม่มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ นักศึกษาจะได้รับการฝึกฝนในชั้นเรียนเท่านั้น ประการที่สองคือ นักศึกษาขาดโอกาสในการฝึกพูดภาษาอังกฤษและมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย เนื่องจากผู้สอนมีทักษะในการสอนน้อยและอาจไม่สามารถเลือกเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ในการฝึกให้นักศึกษาพูดและประการสุดท้ายคือนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการพูดภาษาอังกฤษ เมื่อจำเป็นต้องพูด นักศึกษาจึงรู้สึกกลัวและอาย

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เป็นกระบวนการที่ช่วยฝึกทักษะผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ (ทิตินา แคมมณี, 2554) เพราะฉะนั้นบทบาทสมมติ จึงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการสนทนาภาษาอังกฤษ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในเนื้อหาวิชาแล้ว นักศึกษายังได้ฝึกการทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน การเอาใจเขามาใส่ใจเราเหมือนอยู่ในสถานการณ์จริง มีความสนุกสนาน ทำให้กล้าพูดกล้าแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เช่น การวิจัยของฤทัยพัฒน์ พุดลา (2553) เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลังการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติดีขึ้น โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุกัญญา ศิลประสารท (2543) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้น และทำให้นักเรียนมีพัฒนาการมากในด้านความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก ท่าทางประกอบการแสดงและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ในเวลาที่กำหนด และนิรุญ โคตรศรี (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติแบบมี

ลำดับขั้น ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษต่ำ พบว่า รูปแบบการสอนที่ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ แบบมีลำดับขั้น ช่วยให้นักเรียนที่มีทักษะการพูดต่ำ มีส่วนร่วมในการพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียนมากขึ้นและนักเรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์และคำศัพท์มากขึ้น

ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นและความต้องการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจที่เลือกเรียนสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจเป็นวิชาเอกและประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในการสนทนาภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น โดยที่การเรียนในห้องเรียนเป็นเพียงภาคทฤษฎีหรือหลักการเท่านั้น ผู้เรียนมีโอกาสน้อยมากที่จะเห็นหรือประสบกับเหตุการณ์ที่เป็นจริง การเรียนการสอนโดยกิจกรรมบทบาทสมมติ จึงเป็นการสมมติสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนขึ้นมาฝึกการแสดงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดและเพื่อให้การเรียนการสอนรายวิชาสนทนาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ จึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติมาเป็นหัวข้อในการทำวิจัยครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์

1 เพื่อพัฒนากิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน ในรายวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

2 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมที่ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการสนทนาภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

3. คำถามวิจัย

1. นักศึกษามีความสามารถในการสนทนาภาษาอังกฤษหลังจากใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่พัฒนาขึ้น สูงขึ้นหรือไม่

2. ประสิทธิภาพของกิจกรรมบทบาทสมมติ อยู่ในระดับใด

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ในการเรียนรู้อย่างไร

4. สมมติฐานการวิจัย

- 1.ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อประสิทธิภาพของกิจกรรมบทบาทสมมติที่พัฒนาขึ้นอยู่ระดับ มาก
- 2.ทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่พัฒนาขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
- 3.นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในระดับ มาก

5. ขอบเขตการทำวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสนทนาภาษาอังกฤษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้มาจากการเจาะจง จำนวน 23 คน

6. ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมบทบาทสมมติ
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษ ประสิทธิภาพของกิจกรรมบทบาทสมมติ และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

7. นิยามคำศัพท์

1.ทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้และความชำนาญในเรื่องการใช้คำศัพท์ โครงสร้างประโยค ไวยากรณ์ สำนวนและสำเนียงภาษาอังกฤษในการสนทนา โดยมีการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง สายตาที่มีการปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนา ตลอดจนความคล่องแคล่ว สามารถพูดโต้ตอบคู่สนทนาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ

2.กิจกรรมบทบาทสมมติ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้สอนจะนำเสนอเนื้อหา โครงสร้างภาษาและสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา เพื่อให้นักศึกษาแสดงไปตามบทบาท โดยที่นักศึกษาสามารถสนทนาตามบทที่ผู้สอนแต่งไว้ หรือจะแต่งบทสนทนาเองก็ได้ แล้วฝึกการสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมมติขึ้นในห้องเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการแสดงแล้ว ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็น อธิบายข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละบุคคล แต่ละกลุ่ม

3. ประสิทธิภาพของกิจกรรมบทบาทสมมติ หมายถึง การประเมินกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

4. ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจ จะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานอย่างไรก็ดี ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม บุคคลจึงมีโอกาสนี้จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542:775)

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. นักศึกษาสามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น
3. ได้แนวทางหรือวิธีการ ในการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ